

7 februari 2019

Commissie mobiliteit – Vlaams Parlement

Decreet Basisbereikbaarheid

ODAV

- ✓ Overlegplatform dat diensten die aangepast vervoer aan een sociaal tarief aanbieden verenigt
- ✓ Fungeert als overlegorgaan tussen de diensten en staat in voor informatie-uitwisseling, praktische samenwerking en het beter op mekaar afstemmen van de werking van de aangesloten diensten
- ✓ Motivator om beleid te overtuigen voldoende middelen te voorzien voor de uitbouw van een volwaardig netwerk van Aangepast Vervoer in Vlaanderen

Het [decreet van 21 december 2012](#) tot compensatie van de openbaredienstverplichting tot het vervoer van personen met een handicap of een ernstig beperkte mobiliteit

- 27 vervoergebieden incl. Brussels Gewest (16 aanbieders)
- Gegarandeerd, laagdrempelig en gebiedsdekkend vervoersaanbod
- Kwaliteitscriteria vervoerders
- Sociale tarieven

Huidige situatie - doelgroep

Vervoer van deur tot deur voor een doelgroep die geen gebruik kan maken van het openbaar vervoer wegens een mobiliteitsbeperking

- Personen in een rolstoel, maar ook bv. mensen met een verstandelijke beperking of ernstige psychische problemen die het gebruik van het regulier vervoer onmogelijk maken, kunnen beroep doen op een dienst aangepast vervoer

Huidige situatie - kwaliteitscriteria

- Voertuigvereisten
- Bereikbaarheid centrale – elke werkdag + frequent noodpermanenties
- Beschikbaarheid dienstverlening – 7/7
- Opleiding chauffeurs

! Rol van de chauffeur die assistentie verleent van in het gebouw waar de persoon vertrekt tot in het gebouw of de kamer waar de persoon aankomt (aanmelding, jas, bagage...)

Huidige situatie – sociale tarieven

- Compensatiedecreet voorziet sociale maximumtarieven, aanrekening enkel beladen km's
- Tarieven in huidige 27 huidige gebieden– ritten 0-25km voor rolstoelgebruikers:
 - 8 gebieden met tarief minder of gelijk aan 0,50 €/km
 - 11 gebieden met tarief van 0,51 tot 0,70 €/km
 - 8 gebieden (2 vervoerders) met tarief van 1 – 1,44 €/km
- “Sociaal” tarief betekent niet dat er geen financiële drempels zijn!
 - Tarief is sociaal bij occasioneel gebruik dienstverlening, bv in functie van vrije tijd
 - In het kader van woon-werk verplaatsingen of schoolvervoer lopen kosten op
 - Slecht beperkte groep gebruikers komt in aanmerking Persoonsvolgend Budget
 - Veel grotere latente vraag als de prijs daalt

- 286.856 aangevraagde trajecten
 - 248.052 uitgevoerd
 - 38.805 niet uitgevoerd (30.409 omwille van annulatie door gebruiker)
- 2.139.872 beladen kilometers
- 65% rolstoelgebruikers

- Via de gebruikers
- Via de MAV's

Huidige situatie – opdracht MAV's

- Informatie verstrekken over alle vervoersmogelijkheden voor mensen met een mobiliteitsvraag
- Doorverwijzen naar de meest geschikte vervoerder
- Indien voldaan aan specifieke voorwaarden: het vervoer regelen aan de beste voorwaarden
- Vandaag eerst doorverwijzing naar de DAV's dan naar privé-vervoerders:
 - Kostprijs voor de gebruiker
 - Kostprijs voor de Vlaamse overheid

- Vanaf 2020 compensatiedecreet > decreet basisbereikbaarheid
- Aangepast doelgroepenvervoer zal deel uitmaken van Vervoer op Maat
- Erkenning huidige Diensten Aangepast Vervoer als OV-taxi (decreet individueel bezoldigd personenvervoer)
- Betrokkenheid ODAV – overleg en nota's kabinet minister Weyts
- Visie ODAV: kansen doelgroep, maar ook risico's...

Meerwaarde en kansen

- Complementariteit sociaal vervoer en privé-vervoer noodzakelijk om een antwoord te kunnen bieden op de vraag
- Regiefunctie vanuit de mobiliteitscentrale
- Vervoersregioraden: in beeld brengen van de lokale noden
- Onafhankelijke positie van de mobiliteitscentrale

Belang vervullen sociale en maatschappelijk inclusieve rol

Basisvoorwaarden in vervoersaanbod personen met ernstig beperkte mobiliteit

- Betaalbaarheid voor de gebruiker
- Toegankelijkheid aangepast vervoer
- Tewerkstelling sociale economie

Personen met ernstige beperkte mobiliteit

Belang brede interpretatie 'personen met ernstig beperkte mobiliteit'

- Motorische, mentale, meervoudige beperking
- Rolstoelgebruikers, ouderen, personen met dementie, spraakproblemen, cognitieve problemen...

Internationaal engagement via VN-Verdrag van de rechten van personen met een handicap -> recht op mobiliteit

Belang waarborg participatie aan de samenleving

Lage kostprijs:

- Essentieel voor kwetsbare doelgroep, huidige gebruikers
- Vaak laag inkomen & hoge medische kosten
- Verhoging tarieven dreigt tot uitsluiting en isolement van de meest kwetsbaren

Waarom kunnen de DAV's aan sociaal tarief rijden?

- Door sociale tewerkstelling en vrijwilligerswerk
- Subsidiëring Vlaamse overheid en andere subsidiebronnen

→ In ontwerpdecreet:

- Momenteel geen maximumtarieven
- Vervoerregio kan tarief bepalen
 - Risico geen sociaal tarief voor Vlaanderen?
 - Sociaal tarief afhankelijk van leden vervoersregioraad?
 - Geen uniform tarief in Vlaanderen

Uitgangspunt aangepast vervoer

- Kwaliteitsvol en hoogstaand vervoer aanbieden door extra te focussen op **sociale en welzijnsaspecten**
- Zorgnood gekend bij vaste vervoerders → cruciaal bij o.m. personen met dementie, mentale of cognitieve beperking, spraakproblemen, ...
- Laagdrempeligheid centrales vervoerders
 - Specifieke problemen zijn gekend
 - Communicatie gebeurt in vertrouwde omgeving
 - Dienstverlening op maat van gebruiker

→ In ontwerpdecreet:

- Laagdrempeligheid dreigt te verdwijnen door centrale aanmeldpunt mobiliteitscentrale
- Sociale contact waar kwetsbare gebruiker nood aan heeft, dreigt anoniem verhaal te worden

Lokale werking in samenwerking en met steun van lokale besturen, woonzorgcentra, lokale dienstencentra, dagverzorgingscentra, scholen, ...

Meerwaarde partnerships:

- Optimale bekendmaking dienstverlening
- Vlotte doorverwijzing van en dienstverlening aan gebruikers
- Meerwaarde vrijwilligerswerking met lokale werving en ondersteuning
- Re-integratietrajecten doelgroepwerknemers via lokale tewerkstelling
- Samenwerking lokale besturen werkt noodzakelijke laagdrempeligheid in dienstverlening in de hand

→ In ontwerpdecreet:

- Participatie/vertegenwoordiging doelgroepenvervoer is vandaag binnen de samenstelling van de vervoerregioraad niet voorzien
- Risico: Vervoerder wordt uitvoerder en is geen actor
 - Risico voortbestaan lokale samenwerkingen bij oprichting mobiliteitscentrale en aansluiting aangepast vervoer
 - Meest kwetsbaren dreigen uitgesloten te worden
 - Risico verhoging kostprijs vervoer (door o.m. wegvallen kanalen werving vrijwilligers, ...)

HAAL MENSEN
ERBIJ. PRAAT NIET
OVER MAAR MÈT
MENSEN.

- Vandaag: nauwe samenwerking OCMW 's en steden en gemeenten in tewerkstelling o.m. via tijdelijke werkervaring, lokale diensteneconomie, ...
 - Via trajecten bepaalde duur met intensieve opleiding en begeleiding terug naar tewerkstelling regulier arbeidscircuit (bv. Chauffeur De Lijn, ziekenvervoer, ...)
- Maatschappelijke meerwaarde vrijwilligerswerk
- Drukken algemene kostprijs voor gebruiker

→ In ontwerpdecreet:

Onduidelijk of deze tewerkstellingsvormen mogelijk blijven via:

- decreet individueel bezoldigd personenvervoer
- decreet basisbereikbaarheid

Gegarandeerd aanbod gang-gang (kamer-kamer) vervoer via DAV's incl. aanbod beperkte assistentie

- Creëert zekerheid rond veilig vervoer gebruikers
- Verhoging zelfstandigheid gebruikers
- Ontlasting mantelzorger

→ In ontwerpdecreet:

- Specifieke vorm van vervoer en dienstverlening dreigt in veelheid aanbod binnen basisbereikbaarheid en vervoer op maat verloren te gaan
- Service met assistentieaanbod afhankelijk van vervoerder die traject toegewezen krijgt (doch essentieel voor gebruiker)
- Doelgroepenvervoer vraagt specifieke opleiding chauffeurs & aangepast en comfortabel wagenpark
- Ten gevolge van mentale en of fysieke beperkingen kan men als gebruiker niet in staat zijn om:
 - Trajecten te delen met onbekende medereizigers
 - Omwegen te maken (via gecombineerde trajecten met bv. Open gebruikers)
 - Met een voor hem/haar onbekend voertuig en chauffeur te reizen

Intentie DAV's focus combimobiliteit

> Theorie vs. praktijk: gezien kwetsbare doelgroep in praktijk niet evident (o.m. bij dementerende personen, personen mentale beperkingen, zware fysieke beperkingen, ...)

→ In ontwerpdecreet:

- Ondanks ambitieuze doelen voor gebruikers binnen basisbereikbaarheid komt doelgroep vaak niet in aanmerking voor combimobiliteit
- Huidig regulier openbaar vervoer vaak ontoegankelijk

Basisbereikbaarheid – garanties gebruikers compensatiedecreet

- Via openbaredienstverplichting gewaarborgd aanbod in vervoer personen met ernstig beperkte mobiliteit
- Vaste en sociale tarieven

Basisbereikbaarheid – garanties gebruikers compensatiedecreet

→ In ontwerpdecreet:

- Geen basisgaranties voor doelgroepenvervoer
- Kansen, maar ook risico's via vervoersregio's
 - > Wie bepaalt de belangrijkheid?
- Risico op sterke regionale verschillen in prijs en aanbod

Aangepast vervoer voorzieningen

- Voorzieningen gehandicaptenzorg
 - Door invoering Persoonsvolgende Financiering (PVF) > geen budget voor eigen vervoer gebruikers dagondersteuning organisaties gehandicapten
 - Binnen budget gebruikers wordt geen rekening gehouden met mobiliteitsvraag
 - Sterk stijgende vervoersbehoefte vanuit deze sector
- Voorzieningen ouderenzorg
 - Door oprichting dagverzorgingscentra ouderen sterk stijgende vervoersbehoefte
- Onderwijs
 - M-decreet: aangepast vervoer naar reguliere scholen

→ In ontwerpdecreet:

- Voor vervoer gebruikers in welzijnsorganisaties en onderwijs geen budget in huidige compensatiedecreet
- Zonder verhoging middelen > dreigend ernstig tekort aan betaalbaar vervoersaanbod

Wordt de gebruiker die nood heeft aan aangepast vervoer beter van de plaats die het aangepast vervoer nu krijgt binnen het decreet basisbereikbaarheid en decreet individueel bezoldigd personenvervoer?

Belang goede integratie van het compensatiedecreet in het decreet basisbereikbaarheid:

- *De regio's krijgen **openbaredienstverplichting** tot een **gebiedsdekkend aanbod** van aangepast vervoer: beantwoordt minimaal aan de kwaliteitseisen van het compensatiedecreet*
- *Het aanbod moet tegemoetkomen aan een **groeïende vraag***

De toegankelijkheid van de gezondheidszorg (therapie, consults), onderwijs, cultuur, ... is voor de gebruikersgroep ook maar gerealiseerd als er aangepast vervoer naartoe is.

Doelgroepenvervoer kadert ook in een internationaal engagement -> VN-Verdrag van de rechten van personen met een handicap -> gelijk recht op mobiliteit.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Schildpadstraat 30
1850 Grimbergen

VOORZITTER

Annelies Geelen
IJzerenmolenstraat 10/2
3001 Heverlee
annelies.geelen@vzwmobiel.be
0496 10 37 88